

„ELTŰNVE LENNI”

Beszélgetés Cséka György költővel

– *Budapesten él, az Egyetemi Könyvtár osztályvezetője. Rögös út vezetett a Beregszászi Kossuth Lajos Középiskolától a Ferenciek teréig?*

– Nem tudom, mi az, hogy „rögös út”. Vagyis, értem a kérdést, de mégsem mennék el ebbe az irányba (mégis elmentem). Nekem, ha tréfás akarok lenni idézőjelben, létezni a rögös út, a létezés az. Mi. Vagy mi nem az. Ha „normálisan” válaszolnék, azt mondanám: a beregszászi Kossuth Lajos után [van egy ilyen alap-mondás valahonnan (direkte), nem pontosan idézem: „Vigyázz Kossuth, elvisz a vassuth!”, bár Kossuthot sose kedveltem, inkább Széchenyi, jobban ír] volt Ungváron a magyar nyelv- és irodalom szak. Később Budapest, ELTE BTK esztétika. Utána ugyanezen szak doktori iskolája került terítékre, amit volt szerencsém nem befejezni. Eléggé másféle érdekel már, és amúgy is tévedésnek gondolom, hogy én ilyen dolgokkal, azaz: más műveivel foglalkozzak, mert voltaképp „saját művet” szeretek csinálni. A doktori „közben” lett, jobb híján ez a munka. Nincs jobb állásom, nem rossz, de lehetne sokkal jobb vagy rosszabb. Mint minden. Sose akartam könyvtáros lenni, de nem rossz végül is. Mindig Borges jut erről eszembe. Sajna, nem vagyok vak. Persze, ami késik.

– *Már több éve Magyarországon él. Odafigyel a kárpátaljai magyar irodalomra? 2006 elején jelent meg egy antológia, amely az ötödik generáció szerzőit mutatja be.*

– Nem nagyon kísérem figyelemmel. Nem tudom, honnan, miben. Igaz, nem nagyon keresem. Nem nagyon érdekel. Valahogy olyan sokáig volt hervasztó az egész (kárp. magy. ir.), hogy leszoktam a „figyelemről”, pedig. Megkövetek mindenkit, akit nem olvastam és zseniális. Ezúton kérem, juttassa el hozzám eget és földet rengető műveit és viszont vagy ellenkezőleg, hogy padlót fogjak vagy ne, a katarzistól. A fent említett antológiát nem olvastam, de erősen kíváncsi lennék rá, igen erősen. Megpróbálom megszerezni.

– *Annak idején, Ungváron Ön Balla D. Károly köréhez tartozott. Megvan-e még a kapcsolat Önök között? Egyáltalán van-e kapcsolata hazai szerzőkkel?*

– Nem tartoztam, tartozom semmilyen körhöz. Nem t’om, mi az. Nem is érdekel. Az irodalomból engem a művek érdekelnek, nem az irodalmi „élet”. Nem élek nagyon ilyet, vagy ha mégis, nem beszélek róla. Hiábavalóság. Eléggé érdektelen dolgok. Pláne nem érdekel az irodalompolitika. Ki ki ellen és miért, pompás pitániér ellentétek és csaták.

1994 óta Budapesten élek. Keveset/soha nem járok haza, Kárpátaljára (pedig szeretem, de ez rossz szó, nem lehet szeretni, nem szeretni azt, ahol az ember született, felnőtt, mert az a haza, túl mélyen érint, tán ezért sem járok vissza, néha azt gondolom, otthon kellett volna maradnom, holott nem tehettem mást a magam alkata szempontjából; most meg nem tudom, miért kellett ennyire „komolyra” fordulni és „hazázni”, talán az egyensúly miatt és mert mindig is ezt gondoltam erről, annak ellenére, hogy). Nem vagyok eleve egy vadul utazgató típus. Kapcsolatom nincs, nem nagyon van hazai szerzőkkel, de magyarországiakkal sem. Nem elhatárolódás, alkat dolga, magányos (alkat) vagyok. De szeretek találkozni emberekkel, az jobb esetben feldob, inspirál, csak hamar megunom, elfog a hiábavalóság érzése. Jobb szeretek gondolkodni vagy csak egyszerűen nézni, mint beszélni.

De mondom, ezek nem túl érdekes dolgok.

– *Még Beregszászban olvastam klondájk: egymillió fallikus csillogás című verseskötetét. Az áttelepülés után adott-e ki újabb könyvet, könyveket?*

– Nem. Lustaság. Kevés ambíció. Unom. Jó lenne, de unom. Vagy nem tudom. Lehet, hogy majd. Keveset írok és azt is, azt sem „nyomatom” nagyon sehova. Szeretek eltűnni. Eltűnve lenni. Pszichológiailag biztos valami erős önsorsrontó hajlam. Oblomov vagyok nagyjából. Sokat kitalálok, de nem csinálom meg. Érdekel, hamar megunom. „Fejben” „ott vagyok”, de nem realizálok. Ilyesmik. De unom is az „irodalmi” bizniszt. Kevés irodalom van, mai, ami izgat. Ami új, érdekes. Az jobbára orosz. Az oroszok izgalmasak.

– *Miért szűnt meg a Véletlen Balett?*

– Nem volt pénz, nem volt „ember”, aki csinálja. Kontextus sem volt. Amúgy nem tudom, a többiektől kellene megkérdezni, akik végigcsinálták, végig csinálták, én csak meg-megjelentem néha ott. Hamar kiszálltam belőle, mást gondoltam, akartam volna, azért inkább ki. De azért jó kis lap volt, és most arra gondolok, amikor már nem voltam benne aktívan, hogy ne hazabeszéljek.

– *Nemrég új elnököt választottak a Magyar Írószövetségben. Vári FABIÁN*

Lászlót megerősítették a választmányban, az elnökségbe is beválasztották. Ön jelenleg tagja az írószövetségnek, vagy a nagy kilépési időszakban szintén távozott?

– Sose voltam tag. Semminek nem vagyok a tagja. Elvből, de „alkatból” sem, lásd. „magánzó”. Számomra unalmas és/vagy hervasztó dolgok ezek. Holott, természetesen fontosak.

– Hol, milyen lapokban, internetes portálon stb. lehet olvasni Cséka György verseit?

– Nem tudom. Meg kell nézni, beírni engem a keresőbe és lőn. De már egy pár éve nem írok. Fényképezek. Nagyjából rájöttem, hogy ez az, amit igazából nekem mindig is csinálnom kellett volna. Az irodalom, az mindig is idegesített, az írás, a nyelv. Nem szeretek beszélni (bár ennek ellentmond ugye ez a hosszadalmas szövegelés itt). Képeket alkotni, az valami több nekem.

– Az előbbi kérdéshez kapcsolódva, az Ön írásaival nem lehet találkozni a kárpátaljai lapokban. Mi ennek az oka, nem igénylik, vagy valamilyen oknál fogva Ön tartózkodik ettől?

– Aki felkeres, ilyesmi, annak szívesen adok írást, talán írok is, de ugye most nem írok. De nem zárok ki semmit. Csak én úgy nem megyek sehová, nem küldök sehová, és akkor tán ezért nem kérnek, keresnek, ez így működik. Ez nem baj, nem zavar, hisz. Nem tudom. Meg kellene változtatni az életem, Rainer Maria is erre szólít ugye, mindig erre gondolok, mást kellene csinálni, máshogy élni, mert hamar megunok mindent. Ezért folyamatos válságban vagyok úgyszólván. De nem szeretném, ha nem tréfásan vagy hogyan lenne ennek a beszélgetésnek/írásnak vége. Most kellene, hogy eszembe jusson valami vidám –

Lehet, hogy írni fogok ismét. Most valahogy kedvem támad.

Na, ez nem valami vidám.

Sőt.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Lejegyezte: LÉNGYEL JÁNOS